

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Філософський факультет
Кафедра релігієзнавства
ННЦ «Інститут біології та медицини»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з науково-педагогічної роботи
Юлія ПИСЬМЕННА
«27» _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

для здобувачів освіти

галузь знань
спеціальність
освітній ступінь
освітня програма
вид дисципліни

16 «Хімічна інженерія та біоінженерія»
162 «Біотехнології та біоінженерія»
«Бакалавр»
«Біотехнологія»
вибіркова

Форма здобуття освіти	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2025/2026</u>
Семестр	<u>3</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>3</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>залік</u>

Викладач: кандидат філософських наук, доцент Пасічник О.С.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.

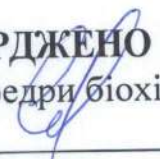
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.

КИЇВ – 2025

Розробник: Пасічник Олександр Сергійович, кандидат філософських наук,
доцент, доцент кафедри релігієзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри біохімії

Олексій САВЧУК

Протокол № 32 від «28» травня 2025 р.

Схвалено науково-методичною комісією
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол № 9 від «24» червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Тетяна ШЕВЧЕНКО

«24» червня 2025 року

1. Мета дисципліни – ознайомлення здобувачів освіти з важливими питаннями релігієзнавства. Забезпечення стійкої системи знань про специфіку релігійних систем, що дозволить студентам розуміти впливи релігійних чинників на культурне, політичне, економічне життя в різних суспільствах та вільно орієнтуватися в релігійних процесах сучасного світу.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: до початку вивчення цього курсу здобувачі освіти мають відповідати загальним вимогам до знань та вмінь, що висуваються при навчанні у вищих навчальних закладах. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ культури. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно релігійних подій та явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Релігієзнавство» належить до переліку дисциплін вибору студентів та викладається у 3 семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів із основами релігієзнавства. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки та проблематика сучасних релігієзнавчих досліджень. З'ясовуються засади релігійної діяльності та досліджується соціокультурна динаміка релігійного життя. Розглядаються основні релігійні вчення, окреслюється типологія релігій. Пояснюється взаємовплив релігії та інших сфер людського життя. Окрема увага приділяється історії релігій в Україні.

4.Завдання (навчальні цілі):

1. ознайомитися з основними засадами релігійного світогляду та їх виявами в конкретних релігійних традиціях;
2. сформулювати уявлення про основні релігійні традиції світу, історію та особливості їх формування;
3. сформулювати цілісну систему знань про місце релігійних вірувань та уявлень в історії та культурі.

Згідно вимог Стандарту вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, спеціальність 162 «Біотехнології та біоінженерія») дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних *компетентностей*:

інтегральної:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у біотехнології та біоінженерії, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біотехнології та біоінженерії.

Загальних (ЗК):

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК02.Здатність до письмової та усної комунікації українською мовою (професійного спрямування);

ЗК03. Здатність спілкуватися іноземною мовою;

ЗК04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК09. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, методи, структуру релігієзнавства	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	5
1.2	принципи сучасного релігієзнавства	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	5
11.3	основні типологізації релігій	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	10
1.4	основні історичні форми релігії	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота, конспект першоджерел	10
1.5	зміст та історію створення основних релігійних текстів	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Усна доповідь, підсумкова контрольна робота	10
1.6	релігійну ситуацію в Україні в історичній динаміці	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, підсумкова контрольна робота	10
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури із релігієзнавства	Семінарські заняття, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, підсумкова контрольна робота	5
2.2	пояснювати умови формування релігійних вірувань	Семінарські заняття, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, підсумкова контрольна робота	10
2.3	пояснювати варіативність сучасних релігій, що впливає із специфіки взаємозв'язку релігійних, світоглядних, політичних, природно-кліматичних та матеріально-економічних чинників, виходячи з їх історичного розвитку	Семінарські заняття, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, підсумкова контрольна робота	10
2.4	здійснювати дослідження релігійних вірувань та релігій	Семінарські заняття, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація	5

			самостійного дослідження, підсумкова контрольна робота	
2.5	оперувати засвоєними знаннями на практиці	Семінарські заняття, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, підсумкова контрольна робота	5
2.6	здійснювати пошук, систематизацію та інтерпретацію додаткової інформації, необхідної для вивчення проблематики курсу	Семінарські заняття, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, підсумкова контрольна робота	5
	комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання та роботи в групі	Семінарські заняття, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	3
3.2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої релігієзнавчої літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт	Семінарські заняття, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	3
3.3	презентувати результати проведених релігієзнавчих досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	Семінарські заняття, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3
Програмні результати навчання (назва)															
ПР22. Вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+	+	+			+	+			+		+		+	
ПР23. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням процесів соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.	+			+	+			+	+		+		+		+

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання студентів (форми контролю):

- поточне оцінювання:

1. Усні доповіді – РН 1.5-3.3 – 34 бали / 17 балів
2. Дискусії – РН 2.4-3.3 – 6 балів / 3 бали
3. Презентація самостійного дослідження 1 – РН 1.6, 2.1-2.4, 3.2, 3.3 – 20 балів / 10 балів
4. Презентація самостійного дослідження 2 – РН 1.6, 2.1-2.4, 3.2, 3.3 – 20 балів / 10 балів
5. Підсумкова контрольна робота – РН 1.1-2.6 – 10 балів / 5 балів
6. Конспект першоджерел – РН 1.4 – 10 балів / 5 балів

- семестрове оцінювання: у формі заліку

Підсумкова оцінка з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання. Оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються.

Обов'язковим для отримання позитивної підсумкової оцінки (60 балів і вище та «зараховано») є успішна робота під час семінарських занять, де оцінюються усні доповіді, участь в дискусії (не менше 50% від максимально можливої кількості балів), успішна презентація самостійних досліджень (не менше 50% від максимально можливої кількості балів за кожну) та написання підсумкової контрольної роботи (не менше 50 % правильних відповідей).

7.2. Організація оцінювання

Оцінювання усних доповідей та доповнень (участь у дискусії) проводиться упродовж семестру під час проведення семінарських занять та лекцій. Презентації самостійних досліджень проводяться по завершенні тематичних лекцій та семінарів з Змістовних модулів 1 і 2 відповідно. Підсумкова контрольна робота проводиться по завершенні курсу на семінарському занятті. У разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються в усній формі.

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план		Кількість годин		
№ п/п	Назва тем	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1 Методологія релігієзнавства. Ранні форми релігійних вірувань				
1	Тема 1. Релігієзнавство як наука	2		
	Самостійна робота. Зробити розгорнутий план-конспект питання «Структурний поділ релігієзнавства»			8
2	Тема 2. Релігія як соціальний і духовний феномен	2		
	Семінарське заняття. Сакральне та профанне в архаїчній свідомості		2	
	Самостійна робота. Законспектувати основні теорії походження релігії			5
3	Тема 3. Первісні форми релігійних вірувань	2		
	Семінарське заняття. Тотемічні уявлення давніх слов'ян		2	
	Самостійна робота. Законспектувати відомості про сакральну тварину (на вибір)			9
	Самостійна робота. Релігійні сюжети в кінематографі			5
Змістовий модуль 2 Світові релігії				
4	Тема 4. Релігії Сходу	2		
	Семінарське заняття. Синтоїзм: релігія Японії		2	
	Самостійна робота. Законспектувати главу з роботи Т.Судзукі «Вступ до дзен буддизму» про вплив буддизму на японську культуру			8
5	Тема 5. Біблія	2		
	Семінарське заняття. Біблійні міфи: досвід реконструкції		2	
	Самостійна робота. Законспектувати главу з Дж.Фрезер «Фольклор в Старому Завіті»			9
6	Тема 6.Християнство	2		
	Семінарське заняття. Історія християнства: апостоли		2	
	Самостійна робота. Законспектувати з апокрифічної літератури історію одного з апостолів (на вибір)			5
7	Тема 7. Іслам	2		
	Семінарське заняття. Неорелігії в сучасному світі		2	
	Самостійна робота. Законспектувати основні відмінності між християнським і ісламським вченнями про людину			6
	Самостійна робота. Неорелігія			5
	Підсумкова контрольна робота		2	
8	Консультації – 2 год.			
	ВСЬОГО	14	14	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекції – 14 год.

Семінарські заняття – 14 год.

Самостійна робота – 60 год.

Консультації – 2 год.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна (базова):

1. Академічне релігієзнавство. Підручник для студентів вищ. навч. закладів / За науковою редакцією А. Колодного. – К.: «Світ Знань», 2000. – 862 с.
2. Еліаде М. Трактат з історії релігій [пер. з фр. Олексія Панича]. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2016. – 520 с.
3. Кондратьєва І.В., Шавріна І.В., Фенно І.М., Пасічник О.С. Історія ранніх релігійних вірувань і культів – К.: Фітосоціоцентр, 2017. – 232 с.
4. Пасічник О.С. Релігійна антропологія Навчально-методичний комплекс. – К.: «Капри», 2017. – 28 с.
5. Eliade M., Histoire des croyances et des idees religieuses. Tome I. De l'age de la pierre aux mystere d'Eleusis. P.: Payot, 1976.
6. Eliade M., The Sacred and the Profane: The Nature of Religion (trans. Willard R. Trask), Harper Torchbooks, New York, 1961.
7. Eliade M., Yoga: Immortality and Freedom (trans. Willard R. Trask), Princeton University Press, Princeton, 2009.
8. Guénon R, 1962, Symboles de la Science Sacrée.

Додаткова:

1. Дюркгайм Е. Первісні форми релігійного життя: Тотемна система в Австралії. / Е. Дюркгайм ; [пер. з фр. Г. Філіпчука та Зої Борисюк]. – К.: Юніверс, 2002. – 424 с. – ISBN 966-7305-58-9.
2. Пасічник О. С. Про деякі особливості викладання релігієзнавства на природничих факультетах. / Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. – 2019. – №2(14). – С. 85-86.
3. Пасічник О. С. Релігійна символіка в кінематографі (на прикладі фільму «Тепло наших тіл») / Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. – 2015. – №1(3). – С. 10-13.
4. Пасічник О. С. Релігійна символіка в кінофільмі «Шоу Трумана» / Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. – 2016. – №1(5). – С. 31-34.
5. Пасічник О. С. Символіка ініціації в фільмі «Операція «І» та інші пригоди Шурика» (епізод «Напарник») / Гілея: науковий вісник. – 2020. – Вип. 153. – С. 343-346. – ISSN 2076-1554.
6. Пасічник О.С. Протестантська етика та дух одного мультфільму. / Labyrinths of Reality. Collection of scientific works (based on materials of the XI International scientific and practical conference February 14-15, 2021) – Issue 6 (11) – 2021. – P. 12-14. – ISSN 2663-2225.
7. Пасічник О. С. Гностицизм в кінематографі: «Фото за годину» / Гілея: науковий вісник. – 2021. – Вип. 162(№5). Філософські, політичні науки. – С. 35-39. – ISSN 2076-1554.
8. Armstrong, Karen (2007) The Bible: A Biography
9. Campbell, Joseph. *The Hero with a Thousand Faces*. 1st edition, Bollingen Foundation, 1949. 2nd edition, Princeton University Press. 3rd edition, New World Library, 2008.
10. Cirlot, J. E., 1962, A Dictionary of Symbols
11. Girard, René (1972) La violence et le sacré. Paris: Grasset.
12. Eliade M., Shamanism: Archaic Techniques of Ecstasy, Princeton University Press, Princeton, 2004
13. Frazer, James George (1900) The Golden Bough: A Study in Magic and Religion
14. Fry, Stephen (2018) Heroes. Michael Joseph. ISBN 978-0241380369.
15. Fry, Stephen (2017) Mythos: A Retelling of the Myths of Ancient Greece. Michael Joseph. ISBN 978-0718188726.
16. LaVey, Anton Szandor (1969). The Satanic Bible. New York: Avon Books. ISBN 978-0-380-01539-9.
17. Malinowski, B. (1948). Magic, Science and Religion and Other Essays. Glencoe, Illinois: The Free Press (Reissued Long Grove, IL: Waveland Press, 1992).
18. McKenna, Terence Kemp (1999) Food of the Gods: A Radical History of Plants, Drugs, and Human Evolution ISBN 0-7126-7038-6.
19. James, William. The Varieties of Religious Experience: A Study in Human Nature, 1902.